

Talousarvio 2027

Raision kaupunki | Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta 15.9.2026

raision

1. Sisällysluettelo

1. SISÄLLYSLUETTELO	1
2. KÄYTTÖTALOUSOSA	1
2.1. Yhteenveto hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunnasta	1
2.1.1. Sivistys- ja vapaa-aikatoimialan strategiset tavoitteet vuodelle 2027	1
2.1.2. Hyvinvointi- ja vapaa-aikakunnan toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2027	3
2.1.3. Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunnan vuosi 2027	4
2.1.4. Viranhaltijaorganisaatio	4
2.1.5. Olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot	5
2.1.6. Ulkoiset määrärahat	6
2.1.7. Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset	7
2.1.8. Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset	7
2.2. Yhteiset palvelut	8
2.2.1. Perustehtävä ja palvelulupaus	8
2.2.2. Yhteiset palvelut: Budjettiyhteenveto, ulkoiset	8
2.2.3. Yhteiset palvelut: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset	8
2.3. Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	9
2.3.1. Perustehtävä ja palvelulupaus	9
2.3.2. Toiminta vuonna 2027	9
2.3.3. Palvelun tavoitteet	10
2.3.4. Kirjasto- ja kulttuuripalvelut: Budjettiyhteenveto, ulkoiset	12
2.3.5. Kirjasto- ja kulttuuripalvelut: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset	12
2.4. Liikunta- ja nuorisopalvelut	13
2.4.1. Perustehtävä ja palvelulupaus	13
2.4.2. Toiminta vuonna 2027	13
2.4.3. Palvelun tavoitteet	15
2.4.4. Liikunta- ja nuorisopalvelut: Budjettiyhteenveto, ulkoiset	18
2.4.5. Liikunta- ja nuorisopalvelut: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset	18
3. INVESTOINTIOSA	19
3.1. Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunnan käyttöomaisuusinvestoinnit	19
4. RISKIENARVIOINTI JA –HALLINTA	20
4.1. Riskienarviointitaulukko	20

2. KÄYTTÖTALOUSOSA

2.1. Yhteenveto hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunnasta

2.1.1. Sivistys- ja vapaa-aikatoimialan strategiset tavoitteet vuodelle 2027

Sivistys- ja vapaa-aikatoimiala edistää raisiolaisten hyvinvointia, oppimista, osallisuutta ja aktiivista elämäntapaa elämänkaaren kaikissa vaiheissa. Toimialan palvelut kattavat varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, lukiokoulutuksen, vapaan sivistystyön, kirjasto- ja kulttuuripalvelut sekä liikunta- ja nuorisopalvelut. Tavoitteet liittyvät kaupungin kaikkiin strategisiin kokonaisuuksiin. Lähinnä toiminta toteuttaa strategisia kokonaisuuksia hyvinvointi ja aktiivisuus, osallisuus ja toimintakulttuuri sekä kestävä kasvu, mutta myös elinvoima ja vetovoima – kokonaisuuden tavoitteet ovat toimintamme keskiössä. Toiminnassa painottuvat kasvatuksen ja opetuksen laatu, lasten ja nuorten hyvinvointi, kulttuurin, liikunnan ja harrastamisen mahdollisuudet, asukkaiden osallisuus, tiedon hyödyntäminen, henkilöstön osaaminen sekä kotoutumisen edistäminen.

Kasvatuksen ja opetuksen palveluissa edistetään lasten ja nuorten hyvinvointia ja oppimistuloksia sekä vahvistetaan varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen kiinnittymistä. Varhaiskasvatuksessa kehitetään turvallista arkea, hyviä kohtaamisia sekä yhteistyötä ja nivelvaihetta perusopetukseen. Esiopetuksen tuen uudistusta toteutetaan inkluusioperiaatteiden mukaisesti. Perusopetuksessa jalkautetaan yhtenäisen toimintakulttuurin periaatteita, oppimisen tukea ja poissaolomallia sekä koulutetaan henkilöstöä oppimisen tuen kysymyksissä ja tekoälyn käytössä opetuksessa. Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa kehitetään myös yhteisövaikuttavuuden toimintamallia yhteistyössä hyvinvointialueen ja kolmannen sektorin kanssa.

Lukiossa arvioidaan ja kehitetään oppimisen tuen toimintakulttuuria, vahvistetaan yhteisöllisyyttä ja läsnäoloa sekä lisätään opiskelijoiden liikunnallista aktiivisuutta koulupäivien aikana. Pedagoginen kehittäminen perustuu havaintoihin ja niiden analysointiin. Lisäksi lukiossa laaditaan tekoälyn opetuskäyttöä koskeva linjaus ja kehitetään tekoälyn hyödyntämistä oppimisen tukena.

Varhaiskasvatus- ja kouluverkkoa uudistetaan hyväksytyin palveluverkkoselvityksen mukaisesti. Perusopetuksessa vakiinnutetaan Tiedonpuiston koulun uusia oppimisympäristöjä sekä suunnitellaan Myllypellon ja Raisionlahden koulujen pedagogisesti perusteltuja tilaratkaisuja. Tilojen käyttäjiä osallistetaan suunnitteluun. Toiminnassa huomioidaan henkilöstömitoitukset, lakimuutosten vaikutukset toimintaan ja rahoitukseen sekä talouden ja lakien asettamat reunaehdot. Perusopetuksen johtamisessa hyödynnetään oppimista, poissaoloja, hyvinvointia, henkilöstöä ja resursseja koskevaa tietoa.

Lasten ja nuorten turvallisuutta, yhteisöllisyyttä, aktiivisuutta ja hyvinvointia vahvistetaan kasvatuksen ja opetuksen sekä liikunta-, nuoriso-, kirjasto- ja kulttuuripalvelujen yhteistyöllä. Tavoitteena on lisätä yhdenvertaisia mahdollisuuksia liikkumiseen, kulttuurielämyksiin, harrastamiseen ja myönteisiin kohtaamisiin. Tätä toteutetaan muun muassa Raision harrastamisen mallilla, koulujen kerhotoiminnalla, RaiHa-toiminnalla, koulu- ja oppilaitosnuorisotyöllä, pienryhmätoiminnalla sekä kulttuurikasvatussuunnitelma Elämyspolulla. Lukutaitoa vahvistetaan Raision lukutaitostrategiaan kirjattavilla toimenpiteillä, kielitietoisella opetuksella sekä varhaiskasvatuksen, opetuksen ja kirjasto- ja kulttuuripalvelujen yhteistyöllä.

Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalveluissa edistetään kaupunkilaisten aktiivisuutta, hyvinvointia ja osallistumista. Liikunta- ja ulkoiluolosuhteita ylläpidetään ja kehitetään turvallisiksi ja saavutettaviksi sekä niiden löydettävyyttä parannetaan. Liikuntaneuvontaa kohdennetaan vähän liikkuville, riskiryhmille ja henkilöille, joiden toimintakyky on vaarassa heikentyä. Lasten ja nuorten uimataitoa seurataan, lähiluontoa hyödynnetään liikunnan ympäristönä ja ikääntyneiden arkiliikkumista tuetaan ennaltaehkäisevästi. Nuorten aikuisten yhteisöllisyyttä, arjenhallintaa ja palveluihin kiinnittymistä vahvistetaan matalan kynnyksen toiminnalla, palveluohjauksella ja Ohjaamon palvelulla.

Kirjasto- ja kulttuuripalveluissa kehitetään Kirjastotalon asiakaspalvelua, aikuisväestön digitukea, lasten ja nuorten kulttuuriharrastusmahdollisuuksia sekä yhteisöllistä toimintaa. Raisio-opisto edistää kaupunkilaisten hyvinvointia, osallisuutta ja elinikäistä oppimista liikunnan, kielten, taiteen ja kädentaitojen kursseilla. Opisto vahvistaa digitaitoja ja arjen digiturvallisuutta digiopetuksen ja -ohjauksen avulla sekä tukee kotoutumista suomen kielen opetuksella ja suomalaisen yhteiskunnan tuntemusta edistävillä koulutuksilla.

Kotoutumista tuetaan palvelualuekohtaisesti. Varhaiskasvatuksessa käytetään tarvittaessa tulkkausta ja laaditaan omakielistä materiaalia. Perusopetuksessa kehitetään S2-opetuksen laatua, selkeytetään S1- ja S2-oppimäärien välisiä siirtymiä ja luodaan toimintamalli valmistavan opetuksen lisäopetukseen. Lukiossa kehitetään kielitietoista toimintakulttuuria, ja kirjasto- ja kulttuuripalveluissa kehitetään maahan muuttaneille suunnattuja palveluja. Henkilöstön osaamista ja hyvinvointia vahvistetaan palvelualueiden tavoitteiden mukaisesti koulutuksella, perehdytyksellä, pedagogisilla keskusteluilla, työnohjauksella ja työhyvinvointia tukevilla toimenpiteillä.

2.1.2. Hyvinvointi- ja vapaa-aikakunnan toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2027

Hyvinvointi ja aktiivisuus				
Valtuustokaude n tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Mahdollistamme kulttuurin, liikunnan ja ulkoilun ilon kaikenikäisille.	Kaupunkilaisten aktiivisuuden lisääntyminen.	Teemme poikkihallinnollista yhteistyötä toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa. Viestimme laadukkaasta toiminnasta aktiivisesti eri viestintäkanavissa.	Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelujen käyttäjämäärät ja niiden kehityksen seuranta valtuustokausittain.	vapaa-aikapalvelut, palvelualuejohtajat
Pidämme huolen, että jokaisella lapsella ja nuorella on mahdollisuus harrastaa.	Hyvinvoinnin kokonaisvaltainen tukeminen ja polarisaatioon reagoiminen.	Kehitämme poikkihallinnollista harrastamisen mallia, järjestämme kampanjoita ja tapahtumia eri kohderyhmille.	1. Harrastustoimintaan osallistuvien lasten sekä nuorten määrä ja muutos. 2. Kouluterveyskyselyn seurantatieto joka toinen vuosi.	Harrastamisen Raision mallin työnyrkki

Osallisuus ja toimintakulttuuri				
Valtuustokaude n tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Hyödynnämme tietoa tehokkaasti päivittäisessä työssä ja päätöksenteossa.	Vaikutusten ennakoarviointi eli evaus toteutuu strategisten painopisteiden päätöksenteossa ja lapsivaikutusten arvioinnissa.	Arvioimme päätösten vaikutuksia raisiolaisten hyvinvointiin ja terveyteen väestöryhmittäin.	Evas tehty kaupunkitasolla valituista painopisteistä osana päätöksentekoa (K/E)	vapaa-aikapalvelut, palvelualuejohtajat
Otamme asukkaat ja sidosryhmät huomioon viestinnässä, suunnittelussa ja päätöksenteossa.	Hyvinvointikertomustyön valmistelu, seuranta ja arviointi. Hyvinvointi- ja terveyserot kaventuvat eri ikäryhmissä.	Hyvinvointikertomustyön ja -raportoinnin avulla seuraamme, arvioimme ja kehitämme kaupunkitasoista ja poikkihallinnollista hytetu-työtä ja toimenpiteiden vaikuttavuutta.	Hyte-kerroin ja hyvinvointikertomuksen indikaattorit.	hyvinvointikoordinaattorivapaa-aikapalvelut, palvelualuejohtajat
	Kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen, luottamuksen vahvistaminen sekä sitoutuminen Raisioon.	Osallistamme eri-ikäisiä raisiolaisia toiminnan kehittämiseksi ja hyvinvoinnin lisäämiseksi järjestämällä asukasiltoja vuosittain.	Toteutettu (K/E).	vapaa-aikapalvelut, palvelualuejohtajat

2.1.3. Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunnan vuosi 2027

Vuonna 2027 hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunnan palveluissa vahvistetaan kaupunkilaisten aktiivisuutta ja osallistumismahdollisuuksia. Toimintaa suunnitellaan poikkihallinnollisesti, palveluista viestitään eri kanavissa ja niiden käyttöä seurataan. Lasten ja nuorten harrastamista edistetään kehittämällä poikkihallinnollista harrastamisen mallia sekä järjestämällä eri kohderyhmille tapahtumia ja kampanjoita. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä ohjataan hyvinvointikertomuksen, seurantaindikaattoreiden ja vaikutusten ennakkoarvioinnin avulla. Asukkaiden osallistumista tuetaan vuosittaisilla asukasilloilla.

Kirjasto- ja kulttuuripalveluissa toimeenpannaan Raison lasten ja nuorten lukutaitostrategiaa yhteistyössä varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen kanssa. Elämyspolku vakiinnutetaan osaksi palvelujen välistä yhteistyötä, ja lasten ja nuorten kulttuuriharrastuksia vahvistetaan oppilaitoksissa, RaiHa-toiminnassa ja kursseilla. Kirjastotalon asiakaspalvelua uudistetaan kirjaston ja museon yhteistyönä. Aikuisväestön digitukea koordinoimaan perustetaan kirjaston vetämä työryhmä. Kulttuurifoorumin ja Kulttuuriraadin toimintaa uudistetaan, kulttuuriystävällisyyttä pilotoidaan ja maahan muuttaneille suunnattuja palveluja kehitetään yhteistyössä kotoutumispalvelujen kanssa.

Liikunta- ja ulkoiluolosuhteita kehitetään turvallisuuden, saavutettavuuden ja löydettävyyden näkökulmista. Liikuntaneuvontaa kohdennetaan vähän liikkuville, riskiryhmille ja toimintakyvyn heikentymisen vaarassa oleville. Lähiluontoa, ulkoilureittejä ja viheralueita hyödynnetään liikkumisen ympäristöinä, ja ikääntyneiden toimintakykyä sekä arkiliikkumista tuetaan ennaltaehkäisevästi. Lasten ja nuorten uimataitoa seurataan ja tunnistettuihin tuen tarpeisiin vastataan yhteistyössä kasvatuksen ja opetuksen kanssa.

Lasten ja nuorten liikkumista, osallisuutta ja koulukiinnittymistä tuetaan RaiHa-toiminnalla, koulu- ja oppilaitosnuorisotyöllä, avoimella nuorisotyöllä sekä suunnitelmallisella pienryhmätoiminnalla. Toiminnassa painotetaan vähän liikkuvien ja syrjäytymisvaarassa olevien lasten ja nuorten tavoittamista. Nuorten aikuisten yhteisöllisyyttä, arjenhallintaa ja palveluihin kiinnittymistä vahvistetaan matalan kynnyksen toiminnalla, oikea-aikaisella palveluohjauksella sekä Ohjaamon yhden luukun periaatteella toimivalla palvelulla. Liikunta- ja nuorisopalveluissa kehitetään lisäksi yhteisiä toimintamalleja kouluihin ja vapaa-ajan ympäristöihin sekä lisätään tilojen, osaamisen, viestinnän ja tiedon yhteiskäyttöä eri toimijoiden kanssa.

2.1.4. Viranhaltijaorganisaatio

Vastuualue ja palvelut	
Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta	Sivistysjohtaja Leena Laakso
Yhteiset palvelut	Sivistysjohtaja Leena Laakso
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	Kirjasto- ja kulttuuritoimenjohtaja Aino Mykrä
Liikunta- ja nuorisopalvelut	Liikunta- ja nuorisotoimen johtaja Karita Toivonen

2.1.5. Olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot

	TAM 2026	TAE 2027	MUUTOS 26/27	MUUTOS %	RAAMI	EROTUS
TULOT	1 578 200 €	1 631 100 €	52 900 €	3 %	1 654 332 €	- 23 232 €
MENOT	- 4 252 557 €	- 4 372 032 €	- 119 475 €	3 %	- 4 386 259 €	14 227 €
NETTO	- 2 674 357 €	- 2 740 932 €	- 66 575 €	2 %	- 2 731 927 €	- 9 005 €

Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunnan talousarvio on laadittu annettu talousarvio raamiin ja siinä on huomioitu mm. seuraavat tekijät.

Tuotot

- Kirjasto- ja kulttuuripalveluissa tuottoihin tulee + 20 000 € lisäys. Tämä on Martinsalin vuokratuotto, joka siirtyy infrapalveluilta kirjasto- ja kulttuuripalveluille vuodesta 2027 lähtien. Tuotolla kompensoidaan raamiin kirjattu tuottojen kasvu.
- Ulpukan pääsymaksu tavoitetta on hieman kasvatettu (50 000 €, 7 %)
- Liikuntapalveluiden tulojen riskinä ovat E18 työmaan liikennejärjestelyt.
- Nuorisopalveluiden tulojen osalta ulkopuolisen hankerahoituksen kasvu 54 000 eurolla vaikuttaa toimintatuotoissa positiivisesti.

Menot

- Palkankorotuksiin laskettu kevään 2026 tason perusteella +5,044 % (vaikutus talousarvioon 113 070 €, 4 %) Palkankorotuksiin on varauduttu kevään 2026 palkkatason perusteella. Vuodelle 2027 laskettu korotusvaikutus on 5,044 %, mikä lisää talousarvion palkkamenoja 113 070 eurolla (4 %).
- Majoitus-, matkustus- ja koulutusresursseja on karsittu 23 600 euroa.
- Toimintakatteen heikentyminen vuoteen 2026 verrattuna johtuu henkilöstökustannusten realistisesta budjetoinnista ilman hankerahoituksia.
- Toimintamenojen kasvua on hillitty vähentämällä sijaiskustannuksia 13 300 € eurolla sekä karsimalla aine-, tarvike- ja tavarahankintoja ja muita harkinnanvaraisia toimintamenoja.
- Nuorisopalveluiden henkilöstöresurssia on tarkennettu ja vähennetty 36 598 eurolla.

Laskennalliset kotoutumiskorvaukset vähenevät vuonna 2027

- Tänä vuonna sivistys- ja vapaa-aikatoimialalle kohdennetuilla laskennallisilla kotoutumiskorvauksilla on mahdollistettu sivistyslautakunnassa Kerttulan koulun erityisopettajan vakanssi, Kerttulan ja Friisilän koulujen KieTu-opettajien vakanssit (2) sekä varhaiskasvatuksen avustajien vakanssit (2). Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunnassa korvauksilla on mahdollistettu nuoriso-ohjaajan vakanssi ja Lukulumo-palvelu.

2.1.6. Ulkoiset määrärahat

Ulkoiset määrärahat

Kokonaismäärärahat (€)			
Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2025	-4 236 245 €	1 823 590 €	-2 412 655 €
TA2026	-4 252 557 €	1 578 200 €	-2 674 357 €
TA2027LTK	-4 372 032 €	1 631 100 €	-2 740 932 €
TA2027KH			0 €
TA2027			0 €

Henkilöstö		
Vuosi	Henkilöstökulut (€)	Henkilötyövuodet (htv)
TP2025	-3 053 733 €	66,0
TA2026	-3 183 963 €	68,6
TA2027LTK	-3 297 033 €	68,6
TA2027KH		
TA2027		

Palvelujen ostot ulkoa (€)	
Vuosi	
TP2025	-586 702 €
TA2026	-519 048 €
TA2027LTK	-512 733 €
TA2027KH	
TA2027	

Aineet ja tarvikkeet (€)	
Vuosi	
TP2025	-398 186 €
TA2026	-346 454 €
TA2027LTK	-353 304 €
TA2027KH	
TA2027	

Vuokrat (€)	
Vuosi	
TP2025	-45 371 €
TA2026	-49 092 €
TA2027LTK	-49 092 €
TA2027KH	
TA2027	

2.1.7. Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset

Selite	TP2025	TA2026	TAM2026	TA2027 LTK	TA2027 KH	TA2027
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	536 082	547 200	547 200	527 200		
Maksutuotot	901 256	876 500	876 500	904 700		
Tuet ja avustukset	228 770	23 000	23 000	54 000		
Vuokratuotot	82 160	76 800	76 800	98 200		
Muut toimintatuotot	75 322	54 700	54 700	47 000		
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	1 823 590	1 578 200	1 578 200	1 631 100		
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	-2 461 759	-2 554 996	-2 554 996	-2 653 348		
Eläkekulut	-492 768	-517 690	-517 690	-527 074		
Muut henkilösivukulut	-99 206	-111 277	-111 277	-116 611		
Henkilöstökulut yhteensä	-3 053 733	-3 183 963	-3 183 963	-3 297 033		
Palvelujen ostot	-586 702	-519 048	-519 048	-512 733		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-398 186	-346 454	-346 454	-353 304		
Avustukset	-141 974	-154 000	-154 000	-159 000		
Vuokrat	-45 371	-40 200	-40 200	-41 370		
Muut toimintakulut	-10 279	-8 892	-8 892	-8 592		
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-4 236 245	-4 252 557	-4 252 557	-4 372 032		
TOIMINTAKATE	-2 412 655	-2 674 357	-2 674 357	-2 740 932		

2.1.8. Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset

Selite	TP2025	TA2026	TAM2026	TA2027 LTK	TA2027 KH	TA2027
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	536 082	547 200	547 200	527 200		
Maksutuotot	1 080 166	1 050 300	1 050 300	1 090 600		
Tuet ja avustukset	228 770	23 000	23 000	54 000		
Vuokrat	196 317	145 250	145 250	166 650		
Muut toimintatuotot	78 352	54 700	54 700	47 000		
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	2 119 687	1 820 450	1 820 450	1 885 450		
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	-2 461 282	-2 554 996	-2 554 996	-2 653 348		
Eläkekulut	-492 768	-517 690	-517 690	-527 074		
Muut henkilösivukulut	-99 206	-111 277	-111 277	-116 611		
Henkilöstökulut yhteensä	-3 053 256	-3 183 963	-3 183 963	-3 297 033		
Palvelujen ostot	-873 401	-821 359	-821 359	-741 829		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-400 170	-348 604	-348 604	-354 304		
Avustukset	-141 974	-154 000	-154 000	-159 000		
Vuokrat	-3 757 851	-4 290 346	-4 290 346	-4 292 826		
Muut toimintakulut	-10 279	-8 892	-8 892	-8 592		
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-8 236 930	-8 807 163	-8 807 163	-8 853 584		
TOIMINTAKATE	-6 117 244	-6 986 713	-6 986 713	-6 968 134		

2.2. Yhteiset palvelut

2.2.1. Perustehtävä ja palvelulupaus

Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunnan toiminta on eriytetty muista palveluista omaksi kustannuspaikaksi, ei varsinaista omaa toimintaa. Hankkeiden omavastuu sisältyy tähän.

2.2.2. Yhteiset palvelut: Budjettiyhteenveto, ulkoiset

Selite	TP2025	TA2026	TAM2026	TA2027 LTK	TA2027 KH	TA2027
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot						
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset						
Vuokratuotot						
Muut toimintatuotot						
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ						
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	-19 332	-15 918	-15 918	-16 721		
Eläkekulut	-1 768	-3 191	-3 191	-3 306		
Muut henkilösivukulut	-293	-691	-691	-732		
Henkilöstökulut yhteensä	-21 393	-19 801	-19 801	-20 759		
Palvelujen ostot	-1 219	-51 000	-51 000	-51 000		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-132					
Avustukset						
Vuokrat						
Muut toimintakulut						
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-22 743	-70 801	-70 801	-71 759		
TOIMINTAKATE	-22 743	-70 801	-70 801	-71 759		

2.2.3. Yhteiset palvelut: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset

Selite	TP2025	TA2026	TAM2026	TA2027 LTK	TA2027 KH	TA2027
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot						
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset						
Vuokrat						
Muut toimintatuotot						
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ						
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	-19 332	-15 918	-15 918	-16 721		
Eläkekulut	-1 768	-3 191	-3 191	-3 306		
Muut henkilösivukulut	-293	-691	-691	-732		
Henkilöstökulut yhteensä	-21 393	-19 801	-19 801	-20 759		
Palvelujen ostot	-2 241	-51 884	-51 884	-52 805		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-132					
Avustukset						
Vuokrat						
Muut toimintakulut						
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-23 766	-71 685	-71 685	-73 564		
TOIMINTAKATE	-23 766	-71 685	-71 685	-73 564		

2.3. Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

2.3.1. Perustehtävä ja palvelulupaus

Kirjaston lakisääteisenä tehtävänä on tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin, ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa, edistää lukemista ja kirjallisuutta, tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon, tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan ja edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. Kirjasto on lakisääteinen peruspalvelu.

Kulttuuripalvelujen tehtävänä on edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä, luoda edellytyksiä ammattimaiselle taiteelliselle työlle, edistää kulttuurin ja taiteen harrastamista, tarjota mahdollisuuksia tavoitteelliselle taide- ja kulttuurikasvatukselle ja edistää kulttuuriperinnön ylläpitämistä. Lisäksi kunta edistää kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa, kulttuurista vuorovaikutusta ja kansainvälistä toimintaa.

Museon tehtävänä on kulttuuriperinnön ja taiteen tallentaminen ja säilyttäminen, niihin liittyvä tutkimus ja tiedon saatavuuden ja saavutettavuuden edistäminen, esittäminen ja elämysten tarjoaminen, yleisötyö, vuorovaikutus ja opetuksen ja kasvatuksen edistäminen.

Palvelulupaus

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut edistävät kestävästi ja tehokkaasti kaikkien raisiolaisten sivistystä, kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia, aktiivisuutta, osallisuutta ja paikallista elinvoimaa.

2.3.2. Toiminta vuonna 2027

Kirjastopalveluissa toiminnan painopisteenä on lasten ja nuorten lukutaidon tukeminen ja lukemaan innostaminen. Vuoden aikana saadaan valmiiksi ja toimeenpannaan Raision lasten ja nuorten lukutaitostrategia. Strategia laaditaan ja toteutetaan yhteistyössä varhaiskasvatuksen ja esi- ja perusopetuksen kanssa. Lukutaitostrategiassa kuvataan raisiolaisten lasten ja nuorten lukutaidon nykytilannetta, ja kehitetään toimijoille yhteinen malli lukutaitotyöhön. Raision lasten ja nuorten lukutaitostrategia pohjaa Opetushallituksen Kansalliseen lukutaitostrategiaan 2030.

Päivitetty Kulttuurikasvatussuunnitelma Elämyspolku on hyväksytty osaksi Varhaiskasvatussuunnitelmaa, esiopetuksen opetussuunnitelmaa ja perusopetuksen opetussuunnitelmaa kesäkuussa 2026. Elämyspolun tavoitteena on, että kaikilla raisiolaisilla lapsilla ja nuorilla on mahdollisuus kulttuurielämyksiin sekä kaupungin omissa palveluissa kirjastossa, Raision museo Harkossa ja kotiseutukeskus Krookilassa että valikoiduissa ammattitaiteilijoiden esityksissä ja kulttuurikohteissa. Vuonna 2027 tavoitteena on toteuttaa uudistunut Elämyspolku sataprosenttisesti, mihin ei olla aiempina vuosina päästy.

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut tukevat kaikenikäisten raisiolaisten hyvinvointia ja aktiivista elämää ja sen keskiöissä ovat helposti saavutettavat ja monipuoliset palvelut. Kirjastotalon asiakaspalveluprosesseja kehitetään vuoden aikana kirjaston ja Raision museo Harkon yhteistyönä. Koko kaupungissa järjestettävää digitukea koordinoimaan perustetaan kirjaston vetämä työryhmä, jonka tavoitteena on varmistaa kattava ja tasalaatuinen digituki. Maahan muuttaneiden kirjastopalveluita kehitetään edelleen yhteistyössä kotoutumispalveluiden ja kolmannen sektorin kanssa.

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut osallistavat asukkaita ja yhdistyksiä tapahtumatuotantoon ja palveluiden toimintaan. Kirjasto- ja kulttuuripalveluiden yhteistä asiakasraatia, Kulttuuriraatia sekä Raision kulttuuriyhdistykset yhteen kokoavaa Kulttuurifoorumia kehitetään vuoden aikana tavoitteena parantaa niiden vaikuttavuutta ja vaikutusmahdollisuuksia. Asiakkaiden käytössä olevien tilojen markkinointia tehostetaan edelleen ja tavoitteena on saada tiloihin entistä enemmän yhteisöllisyyttä tukevaa toimintaa. Kirjastotalo on kaupunkilaisten yhteisöllinen kohtaamispaikka.

Kulttuurihyvinvoinnin osalta panostetaan Kulttuuriystävällisyyden markkinointiin järjestämällä toimintaan liittyviä tapaamisia sekä lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksiin. Yhdessä Raisio-Opiston kanssa mahdollistetaan monipuoliset taideharrastukset Raisiossa ja kirjasto- ja kulttuuripalvelut kehittävät omaa RaiHa-toimintaansa.

2.3.3. Palvelun tavoitteet

Hyvinvointi ja aktiivisuus				
Valtuustokauden tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Kasvatuksemme ja opetuksemme on laadukasta ja kehittyvää.	Raisiolaisten lasten ja nuorten lukutaidon tukeminen.	Laaditun Raision lasten ja nuorten lukutaitostrategian toimeenpano yhteistyössä varhaiskasvatuksen ja esi- ja perusopetuksen kanssa.	1. Toteutuneet lukutaitostrategian toimenpiteet. 2. lasten ja nuorten aineiston lainausmäärän muutos. 3. 2. asteen ryhmävierailuiden määrä 4. koulujen ja päiväkotien aktiivisten yhteisökorttien määrä.	kirjasto- ja kulttuuritoimenjohtaja, kirjastopedagogi
Kasvatuksemme ja opetuksemme on laadukasta ja kehittyvää.	Jokainen raisiolainen varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen piirissä oleva lapsi osallistuu lukuvuoden aikana kulttuurielämykseen.	Raision varhaiskasvatussuunnitelmaan, esiopetuksen opetussuunnitelmaan ja perusopetuksen opetussuunnitelmaan sisältyvä kulttuurikasvatussuunnitelma Elämyspolku vakiinnuttaa paikkansa osana kirjasto- ja kulttuuripalveluiden ja varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen kanssa tehtävää yhteistyötä.	1. Elämyspolun ohjauksen määrä ja osallistujamäärä määrätty verrattuna edellisvuoteen. 2. Toteuttujen ohjauksen määrä vrt. Elämyspolussa määritellyt osioiden tuotanto 100 %.	kirjasto- ja kulttuuritoimenjohtaja, museonjohtaja, museoamanuenssi, kirjaston lasten ja nuorten tiimi
Mahdollistamme kulttuurin, liikunnan ja ulkoilun ilon kaikenikäisille.	Kirjasto- ja kulttuuripalvelut ovat helposti saavutettavat.	Kirjastotalon asiakaspalvelupisteiden ja asiakaspalvelutoimintojen yhtenäistäminen ja kehittäminen kirjaston ja museon yhteistyönä sekä kirjaston omien asiakaspalvelutoimintojen tehostaminen.	1. Kirjastotalon ja kirjaston asiakaspalvelutoimintojen uudistus on valmis (K/E).	Kirjasto- ja kulttuuritoimenjohtaja, museonjohtaja, kirjastopalvelukoordinaattori, kirjaston asiakaspalvelutiimi
Pidämme huolen, että jokaisella lapsella ja nuorella on mahdollisuus harrastaa.	Raisiossa on tarjolla kulttuuriharrastuksia lapsille ja nuorille.	Vahvistamme monipuolista kulttuuriharrastustoimintaa oppilaitoksissa, Raihassa ja kursseilla.	1. Taidekasvatukseen osallistuvien lasten ja nuorten määrä. 2. toteutuneet RaiHa kerhojen määrä ja osallistujamäärä.	kirjasto- ja kulttuuritoimenjohtaja, museonjohtaja, Nuorisosoyttokunnan opettaja, kirjastopedagogi

Osallisuus ja toimintakulttuuri				
Valtuustokauden tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Otamme asukkaat ja sidosryhmät huomioon viestinnässä, suunnittelussa ja päätöksenteossa.	Raisiossa on monipuolinen tarjonta digitaalisten palveluiden, digilaitteiden ja medialukutaidon opastuksessa aikuisväestölle.	Perustetaan kirjaston vetämä digituen työryhmä koordinoimaan Raisiossa eri tahojen järjestämää digitukea yhteistyössä Raisio-opiston ja muiden digitukea tarjoavien tahojen sekä vaikuttamistoimielinten kanssa.	1. Työryhmä on perustettu ja sen toiminta on lähtenyt käyntiin (K/E). 2. Kirjaston tiloissa järjestetyn digituen ohjauksen määrä ja osallistujien määrä.	Kirjasto- ja kulttuuritoimenjohtaja, kirjastopalvelukoordinaattori, museonjohtaja

Otamme asukkaat ja sidosryhmät huomioon viestinnässä, suunnittelussa ja päätöksenteossa.	Kirjasto- ja kulttuuripalveluiden asiakkaiden ja kulttuuriyhdistysten vaikutusmahdollisuuksien parantaminen.	Kulttuurifoorumin ja Kulttuuriraadin toiminnan uudistaminen ja niiden vaikuttavuuden parantaminen.	1. Kulttuurifoorumin ja kulttuuriraadin tapaamiskerrat ja osallistujamäärät. 2. foorumin ja raadin toiminnan uudistamisen toteutuminen (K/E).	kirjasto- ja kulttuuritoimenjohtaja, kirjastopalvelukoordinaattori, museonjohtaja
Luomme mahdollisuuksia kohtaamisille yhteisöllisyyden lisäämiseksi.	Yhteisöllisen toiminnan ja kohtaamisten mahdollistaminen.	Kulttuuriystävällisyyttä edistävien tapaamisten pilotointi, yhteisölliseen toimintaan soveltuvien tilojen markkinoinnin tehostaminen.	1. Kulttuuriystävällisyyttä edistävien tapaamisten osallistuneiden määrä. 2. yhdistysten ja asiakkaiden tilavarausten määrä verrattuna edelliseen vuoteen.	kirjasto- ja kulttuuritoimenjohtaja, kirjastopalvelukoordinaattori, museonjohtaja

Kestävä kasvu

Valtuustokauden tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Meillä on helppo kotoutua.	Kirjasto- ja kulttuuripalveluissa on tarjolla monikulttuurisia palveluita.	Kehitämme kirjasto- ja kulttuuripalveluiden maahan muuttaneille suunnattuja palveluita yhteistyössä kotopalveluiden kanssa.	1. Monikielisen aineiston lainaus 2. maahan muuttaneille suunnattujen tapahtumien ja ohjauksen määrä ja osallistujat.	kirjasto- ja kulttuuritoimenjohtaja, museonjohtaja, kirjaston ikäihmisten ja erityisryhmien tiimi

2.3.4. Kirjasto- ja kulttuuripalvelut: Budjettiyhteenveto, ulkoiset

Selite	TP2025	TA2026	TAM2026	TA2027 LTK	TA2027 KH	TA2027
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	10 914	5 200	5 200	5 200		
Maksutuotot	9 482	12 500	12 500	10 000		
Tuet ja avustukset	11 711					
Vuokratuotot	47 587	48 600	48 600	67 000		
Muut toimintatuotot	48 327	54 700	54 700	47 000		
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	128 021	121 000	121 000	129 200		
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	-854 777	-953 863	-953 863	-1 005 195		
Eläkekulut	-175 500	-193 659	-193 659	-199 851		
Muut henkilösivukulut	-34 658	-41 680	-41 680	-44 312		
Henkilöstökulut yhteensä	-1 064 935	-1 189 201	-1 189 201	-1 249 358		
Palvelujen ostot	-225 972	-210 050	-210 050	-229 700		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-220 730	-208 730	-208 730	-221 900		
Avustukset	-10 000	-10 000	-10 000	-15 000		
Vuokrat	-2 149					
Muut toimintakulut	-4 984	-4 000	-4 000	-4 000		
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-1 528 771	-1 621 981	-1 621 981	-1 719 958		
TOIMINTAKATE	-1 400 750	-1 500 981	-1 500 981	-1 590 758		

2.3.5. Kirjasto- ja kulttuuripalvelut: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset

Selite	TP2025	TA2026	TAM2026	TA2027 LTK	TA2027 KH	TA2027
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	10 914	5 200	5 200	5 200		
Maksutuotot	9 648	12 500	12 500	10 000		
Tuet ja avustukset	11 711					
Vuokrat	63 596	52 600	52 600	71 000		
Muut toimintatuotot	51 357	54 700	54 700	47 000		
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	147 226	125 000	125 000	133 200		
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	-854 300	-953 863	-953 863	-1 005 195		
Eläkekulut	-175 500	-193 659	-193 659	-199 851		
Muut henkilösivukulut	-34 658	-41 680	-41 680	-44 312		
Henkilöstökulut yhteensä	-1 064 458	-1 189 201	-1 189 201	-1 249 358		
Palvelujen ostot	-299 614	-286 529	-286 529	-281 269		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-220 762	-208 980	-208 980	-221 900		
Avustukset	-10 000	-10 000	-10 000	-15 000		
Vuokrat	-654 396	-692 499	-692 499	-714 265		
Muut toimintakulut	-4 984	-4 000	-4 000	-4 000		
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-2 254 214	-2 391 209	-2 391 209	-2 485 792		
TOIMINTAKATE	-2 106 987	-2 266 209	-2 266 209	-2 352 592		

2.4. Liikunta- ja nuorisopalvelut

2.4.1. Perustehtävä ja palvelulupaus

Liikunta- ja nuorisopalveluiden perustehtävänä on edistää raisiolaisten hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä ehkäistä hyvinvointi- ja terveyserojen kasvua. Palvelut luovat kaikenikäisille asukkaille mahdollisuuksia aktiiviseen arkeen, mielekkääseen vapaa-aikaan, harrastamiseen ja turvallisiin kohtaamisiin.

Liikuntapalvelut ylläpitävät ja kehittävät turvallisia, saavutettavia ja eri väestöryhmien tarpeita palvelevia liikunta- ja ulkoiluolosuhteita. Kaupunki edistää omatoimista ja ohjattua liikkumista, tukee paikallista yhdistys- ja seuratoimintaa sekä kohdentaa liikuntaneuvontaa erityisesti vähän liikkuville, riskiryhmille ja henkilöille, joiden toimintakyky on vaarassa heikentyä. Lähiluontoa, ulkoilureittejä ja viheralueita hyödynnetään osana kuntalaisten arkiliikkumista, mielen hyvinvointia ja kestäväää elämäntapaa.

Lasten ja nuorten liikkumista ja harrastamista vahvistetaan koulupäivän ja vapaa-ajan muodostamana kokonaisuutena. Erityistä huomiota kiinnitetään uimataidon varmistamiseen, vähän liikkuvien lasten ja nuorten tavoittamiseen sekä yhdenvertaisiin harrastusmahdollisuuksiin.

Nuorisopalveluiden perustehtävänä on tukea nuorten kasvua, itsenäistymistä, osallisuutta ja arjenhallintaa. Nuorisotyötä toteutetaan nuorisotiloissa, kouluissa, oppilaitoksissa, pienryhmissä, tapahtumissa, leireillä ja digitaalisissa toimintaympäristöissä. Työ on ennaltaehkäisevää, kasvatuksellista ja nuorten tarpeista lähtevää. Kohdennetulla nuorisotyöllä, etsivällä nuorisotyöllä ja Ohjaamon palveluilla vahvistetaan erityisesti tukea tarvitsevien nuorten ja 18–29-vuotiaiden nuorten aikuisten kiinnittymistä yhteisöihin, koulutukseen, työelämään ja heidän tarvitsemiinsa palveluihin.

Palveluja suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä kaupungin muiden palveluiden, hyvinvointialueen, koulujen ja oppilaitosten, urheiluseurojen, nuorisoyhdistysten, järjestöjen sekä muiden kumppaneiden kanssa. Asukkaat, nuoret ja yhdistykset osallistuvat palvelujen ja olosuhteiden suunnitteluun ja arviointiin. Toimintaa kehitetään seurantatiedon, asiakaspalautteen ja arvioitujen vaikutusten perusteella.

Palvelulupaus

Tarjoamme raisiolaisille turvallisia, saavutettavia ja kustannustehokkaita mahdollisuuksia liikkua, harrastaa, osallistua ja kohdata muita. Kuuntelemme asukkaita ja erityisesti lapsia ja nuoria, tunnistamme tuen tarpeita mahdollisimman varhain ja ohjaamme tarvittaessa oikean palvelun piiriin. Kehitämme palveluja yhteistyössä kumppaneidemme kanssa ja seuraamme toimintamme tuloksia avoimesti.

2.4.2. Toiminta vuonna 2027

Liikuntapalvelut

Liikuntapalveluiden tavoitteena on lisätä raisiolaisten fyysistä aktiivisuutta, hyvinvointia ja toimintakykyä kaikissa ikäryhmissä. Liikkumista edistetään laajalla yhteistyöllä kaupungin eri toimialojen, hyvinvointialueen, urheiluseurojen, järjestöjen ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Toiminnassa painotetaan erityisesti vähän liikkuvien kuntalaisten tavoittamista, yhdenvertaisia liikkumismahdollisuuksia sekä liikunnallisen elämäntavan vahvistamista osana arkea.

Perheiden hyvinvointia tuetaan tarjoamalla maksutonta perheliikuntaa sekä perheliikuntaneuvontaa. Toimintaa toteutetaan yhteistyössä muun muassa urheiluseurojen, Varhan, Raision Vanhemmat ry:n sekä kotouttamispalveluiden kanssa. Liikuntaneuvontaa kehitetään edelleen tarjoamalla sekä henkilökohtaista että ryhmämuotoista ohjausta eri ikäryhmille ja hyödyntämällä digitaalisia ratkaisuja palvelujen saavutettavuuden parantamiseksi.

Nuorten toimintakykyä vahvistetaan yhteistyössä kutsuntatoimijoiden kanssa ja tukemalla liikunnallisen elämäntavan omaksumista ennen varusmiespalveluksen alkamista. Ikääntyneiden

hyvinvointia, toimintakykyä ja kotona asumisen mahdollisuuksia edistetään järjestämällä säännöllistä liikuntatoimintaa yhteistyössä vertaisohjaajien, ulkoiluystävien sekä liikunta-alan ammattilaisten kanssa. Myös kaupungin henkilöstön hyvinvointia ja työssäjaksamista tuetaan liikunnan keinoin yhteistyössä henkilöstöpalveluiden kanssa.

Lasten ja nuorten liikunnallista elämäntapaa vahvistetaan liikunnallistamalla koulupäiviä ja koulumatkoja sekä kehittämällä Raiha-harrastustoimintaa osana Harrastamisen Suomen mallia. Liikuntapalvelut vastaavat toiminnan kaupunkitasoisesta koordinoinnista yhteistyössä koulujen, seurojen ja muiden toimijoiden kanssa.

Liikuntaolosuhteiden kehittämisessä painotetaan turvallisuutta, saavutettavuutta, esteettömyyttä ja monipuolisuutta. Päiväkotien ja koulujen pihoja kehitetään yhteistyössä sivistys- ja infrapalveluiden kanssa lähiliikuntapaikoiksi, jotka kannustavat omaehtoiseen liikkumiseen. Lisäksi toteutetaan kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelmaa sekä ylläpidetään ja kehitetään ulkoilu-, retkeily-, kuntorata- ja frisbeegolfolosuhteita luontoliikunnan ja virkistyskäytön lisäämiseksi.

Raisiolaisten urheiluseurojen toimintaedellytyksiä tuetaan tarjoamalla laadukkaita liikuntaolosuhteita sekä pääosin maksuttomia käyttövuoroja alle 20-vuotiaiden lasten ja nuorten toimintaan. Seurojen osallistumista liikuntapalveluiden kehittämiseen vahvistetaan seuraparlamentin sekä säännöllisen vuoropuhelun kautta.

Nuorisopalvelut

Nuorisopalveluiden tehtävänä on edistää alle 29-vuotiaiden raisiolaisten nuorten hyvinvointia, osallisuutta, yhdenvertaisuutta ja yhteisöllisyyttä. Toimintaa toteutetaan nuorisotiloissa, kouluissa, oppilaitoksissa, tapahtumissa, leireillä, retkillä sekä erilaisissa ryhmätoiminnoissa. Nuorisotyössä korostuvat ennaltaehkäisevä työote, nuorten kohtaaminen sekä turvallisten kasvu- ja osallistumismahdollisuuksien tarjoaminen.

Vuonna 2027 nuorisotyön keskeisenä painopisteenä on koulunuorisotyön vahvistaminen, jotta yhä useampi nuori tavoitetaan osana omaa arkiympäristöään. Samalla kehitetään nuorten aikuisten toimintaa ja palveluja erityisesti yksinäisyyden vähentämiseksi, osallisuuden vahvistamiseksi sekä syrjäytymisen ehkäisemiseksi yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Nuorten hyvinvointia tuetaan tarjoamalla kohdennettua pienryhmätoimintaa sekä monipuolisia osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksia. Nuoria kuullaan säännöllisesti toiminnan suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa. Erityistä huomiota kiinnitetään eri kulttuuritaustoista tulevien nuorten osallisuuden tukemiseen sekä kotoutumisen edistämiseen. Nuorisotyön viestintää kehitetään edelleen, jotta toiminta tavoittaa tehokkaasti nuoret, huoltajat ja yhteistyökumppanit.

Nuorisotyöntekijät osallistuvat aktiivisesti paikallisiin ja seudullisiin verkostoihin sekä toteuttavat yhteistyötä koulujen, oppilaitosten, hyvinvointialueen, järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa. Raisiolaisten nuorten kesätyöllistämistä koordinoidaan poikkihallinnollisena yhteistyönä, jonka tavoitteena on tarjota nuorille mahdollisuuksia työelämään tutustumiseen ja työelämätaitojen kehittämiseen.

Nuorisoyhdistysten toimintaa tuetaan avustuksilla, yhteistyöllä ja tarjoamalla mahdollisuuksia osallistua paikallisen nuorisotyön kehittämiseen. Lasten parlamentti ja nuorisovaltuusto toimivat keskeisinä vaikuttamiskanavina, joiden kautta lapset ja nuoret voivat osallistua kaupungin toiminnan ja palvelujen suunnitteluun sekä päätöksentekoon. Lisäksi henkilöstön hyvinvointia ja osaamisen kehittämistä tuetaan, jotta palvelut vastaavat muuttuvan toimintaympäristön tarpeisiin.

2.4.3. Palvelun tavoitteet

Hyvinvointi ja aktiivisuus				
Valtuustokaude n tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Mahdollistamme kulttuurin, liikunnan ja ulkoilun ilon kaikenikäisille.	Raisiolaisilla on turvalliset, saavutettavat ja aktiiviseen arkeen kannustavat liikunta- ja ulkoiluolosuhteet, ja kohteet ovat helposti löydettävissä.	Ylläpidetään ja kehitetään liikunta- ja ulkoiluolosuhteita turvallisiksi ja saavutettaviksi. Parannetaan kohteiden löydettävyyttä ja niistä viestimistä.	1. Vuosittainen turvallisuus- ja saavutettavuustarkastus tehty 100 %:lle palveluverkon liikunta- ja ulkoilukohteista. 2. Tarkastuksissa havaitut kiireelliset turvallisuuspuutteet korjattu 100 % ja muut puutteet aikataulutettu. 3. Kohdetiedot tarkistettu ja päivitetty kaupungin verkkosivuille/karttapalveluun 100 %:sta kohteista. 4. Liikuntapaikkojen ja ulkoileureittien käyntimäärä vähintään vuoden 2026 tasolla.	liikuntapaikkamestari, liikuntatoimenjohtaja, liikuntapaikkojen henkilöstö
Mahdollistamme kulttuurin, liikunnan ja ulkoilun ilon kaikenikäisille.	Vähän liikkuvien, riskiryhmien ja toimintakyvyn heikentymisen vaarassa olevien asukkaiden hyvinvointi vahvistuu kohdennetun liikuntaneuvonnan avulla.	Vahvistetaan nykyistä liikuntaneuvontaa kohdentamalla tuki vähän liikkuviin ja riskiryhmiin. Hyödynnetään kevyitä digitaalisia ratkaisuja ja tunnistetaan toimintakyvyn heikentyminen varhain.	1. Liikuntaneuvonnan aloittaneiden asiakkaiden määrä vähintään 190 henkilöä vuodessa. 2. Asiakkaista vähintään 70 % kuuluu ennalta määriteltäisiin kohderyhmiin (vähän liikkuvat, riskiryhmät tai toimintakyvyn heikentymisen riski). 3. Asiakkaista vähintään 60 % lisää liikkumistaan tai saavuttaa yhdessä sovitun tavoitteen seurantajakson aikana. 4. Asiakkaista vähintään 80 % kokee saaneensa neuvonnasta hyötyä (palautekysely).	liikuntasuunnittelija, liikunnanohjaaja
Pidämme huolen, että jokaisella lapsella ja nuorella on mahdollisuus harrastaa.	Lasten ja nuorten liikkuminen, osallisuus ja koulukiinnittyminen vahvistuvat koulupäivän ja vapaa-ajan muodostamassa jatkumossa.	Vahvistetaan liikunta- ja nuorisopalveluiden työpanosta koulupäivän aikana ja sen ympärillä. Toteutetaan RaiHa-toimintaa, koulu- ja oppilaitosnuorisotyötä, avointa nuorisotyötä sekä suunnitelmallista pienryhmätoimintaa. Painotetaan syrjäytymisvaarassa olevien sekä vähän liikkuvien lasten ja nuorten tavoittamista.	1. Nuorisopalveluiden toimintaa toteutetaan kaikissa perusopetuksen kouluissa lukuvuoden aikana. 2. RaiHa-, koulu- ja oppilaitosnuorisotyön, avoimen nuorisotyön ja pienryhmätoiminnan osallistumiskerrat kasvavat vähintään 5 % vuodesta 2026. 3. Suunnitelmallisia pienryhmiä toteutetaan vähintään 6 ja niihin osallistuu vähintään 40 lasta tai nuorta. 4. Osallistujista vähintään 80 % kokee toiminnan vahvistaneen osallisuutta, liikkumista tai kouluun kiinnittymistä.	Liikuntasuunnittelija, nuorisotyön koordinaattori, koulu- ja oppilaitosnuorisotyöntekijät , nuorisotyöntekijät sekä RaiHa-toiminnan ohjaajat

Mahdollistamme kulttuurin, liikunnan ja ulkoilun ilon kaikenikäisille.	Lasten ja nuorten riittävä uimataito varmistetaan yhteistyössä kasvatuksen ja opetuksen kanssa, ja tunnistettuihin tuen tarpeisiin vastataan.	Tiivistetään yhteistyötä kasvatuksen ja opetuksen kanssa. Seurataan uimataitoa eri ikäryhmissä ja järjestetään tarvittavat tukitoimet osana RaiHa-toimintaa ja uimaopetusta.	1. Uimataito arvioidaan 100 %:lta soveltuihin arviointiluokkiin osallistuvista oppilaista. 2. Vähintään 90 % kuudesluokkalaisista saavuttaa kansallisen uimataidon määritelmän. 3. Tukea tarvitseville oppilaille tarjotaan kohdennettu tukitoimi 100 %:ssa tunnistetuista tapauksista. 4. Tukitoimiin osallistuneista vähintään 70 % parantaa uimataitoaan seurantamittauksessa.	liikuntapalveluvastaava (uimahalli), vesiliikunnanohjaajat, liikuntasuunnittelija, uimahallin henkilöstö
Mahdollistamme kulttuurin, liikunnan ja ulkoilun ilon kaikenikäisille	Lähiluontoa, ulkoilureittejä ja viheralueita hyödynnetään helposti saavutettavana perusliikkumisen ympäristönä hyvinvointia ja kestävyyttä edistäen.	Hyödynnetään lähiluontoa, ulkoilureittejä ja viheralueita suunnitelmallisesti liikunnan ympäristöinä. Kehitetään luontoliikuntaa sekä yhdistetään toiminnassa fyysinen aktiivisuus, mielen hyvinvointi ja kestävä kehitys.	1. Järjestetään vähintään 12 ohjattua luontoliikuntatapahtumaa tai -ryhmää vuoden aikana. 2. Luontoliikuntatoiminnan osallistumiskertoja kertyy vähintään 500. 3. Vähintään kaksi ulkoilureittiä tai luontoliikuntakohdetta kehitetään saavutettavuuden, opastuksen tai käytettävyyden näkökulmasta.	Liikuntasuunnittelija, liikuntatoimenjohtaja, liikuntapaikkojen henkilöstö
Mahdollistamme kulttuurin, liikunnan ja ulkoilun ilon kaikenikäisille.	Ikääntyneiden toimintakykyä ja arkiliikkumista tuetaan ennaltaehkäisevästi, ja saavutettavuus sekä soveltavan liikunnan periaatteet huomioidaan kaikessa toiminnassa.	Edistetään ikääntyneiden arkiliikkumista ja toimintakykyä ennaltaehkäisevällä toiminnalla. Tehdään yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa ja huomioidaan saavutettavuus sekä soveltavan liikunnan periaatteet kaikessa toiminnassa.	1. Ikääntyneille ja soveltavan liikunnan kohderyhmille järjestettyjen ohjattujen ryhmien määrä vähintään vuoden 2026 tasolla. 2. Toiminnan osallistumiskerrat kasvavat vähintään 5 % vuodesta 2026. 3. Vähintään 80 % osallistujista kokee toiminnan tukevan hyvinvointiaan, toimintakykyä tai arkiliikkuminen säilynyt tai parantunut.	liikuntasuunnittelija

Osallisuus ja toimintakulttuuri

Valtuustokauden tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Luomme mahdollisuuksia kohtaamisille yhteisöllisyyden lisäämiseksi.	18–29-vuotiaiden nuorten aikuisten yhteisöllisyys, arjenhallinta ja kiinnittyminen palveluihin vahvistuvat matalan kynnyksen toiminnalla ja oikea-aikaisella ohjauksella.	Kehitetään maltillisesti ja kohdennetusti 18–29-vuotiaiden yhteisöllistä toimintaa. Vahvistetaan oikea-aikaista palveluohjausta ja Ohjaamon yhden luukun periaatteella toimivaa matalan kynnyksen palvelua.	1. 18–29-vuotiaille toteutetaan vähintään 10 yhteisöllistä ryhmää, tapahtumaa tai toimintakokonaisuutta. 2. Toimintaan osallistuu vähintään 100 eri nuorta aikuista. 3. Ohjaamon palveluohjausta saaneista vähintään 80 % etenee sovittuun palveluun tai jatkotoimenpiteeseen. 4. Osallistujista vähintään 80 % kokee osallisuuden, arjenhallinnan tai aktiivisen kansalaisuuden vahvistuneen.	nuorisotyön koordinaattori, ohjaamon työntekijät, etsivä nuorisotyö ja erityisnuorisotyöntekijä
Otamme asukkaat ja sidosryhmät huomioon viestinnässä, suunnittelussa ja päätöksenteossa.	Liikunta- ja nuorisopalveluissa vahvistetaan yhteisiä toimintamalleja, poikkihallinnollista yhteistyötä sekä tilojen, osaamisen, viestinnän ja tiedon yhteiskäyttöä.	Luodaan yhteiset toimintamallit kouluihin ja vapaa-ajan ympäristöihin. Hyödynnetään yhteisiä tiloja, osaamista ja viestintää sekä vahvistetaan yhteistyötä kaupungin toimialojen, urheiluseurojen, nuorisoyhdistysten ja muiden kumppaneiden kanssa.	1. Kouluihin ja vapaa-ajan ympäristöihin laaditaan ja otetaan käyttöön vähintään kaksi yhteistä kirjallista toimintamallia. 2. Kumppaneiden kanssa järjestetään vähintään neljä yhteistä suunnittelu- tai arviointitilaisuutta. 3. Asukkaita, nuoria tai yhdistyksiä osallistetaan vähintään kahdessa palvelujen suunnittelu- tai arviointiprosessissa.	liikunta- ja nuorisotoimen johtaja, nuorisotyön koordinaattori, liikunta- ja nuorisopalveluiden tiimit

2.4.4. Liikunta- ja nuorisopalvelut: Budjettiyhteenveto, ulkoiset

Selite	TP2025	TA2026	TAM2026	TA2027 LTK	TA2027 KH	TA2027
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	525 168	542 000	542 000	522 000		
Maksutuotot	891 775	864 000	864 000	894 700		
Tuet ja avustukset	217 059	23 000	23 000	54 000		
Vuokratuotot	34 573	28 200	28 200	31 200		
Muut toimintatuotot	26 995					
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	1 695 569	1 457 200	1 457 200	1 501 900		
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	-1 587 650	-1 585 214	-1 585 214	-1 631 432		
Eläkekulut	-315 500	-320 840	-320 840	-323 917		
Muut henkilösivukulut	-64 256	-68 907	-68 907	-71 566		
Henkilöstökulut yhteensä	-1 967 405	-1 974 961	-1 974 961	-2 026 915		
Palvelujen ostot	-359 511	-257 998	-257 998	-232 033		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-177 323	-137 724	-137 724	-131 404		
Avustukset	-131 974	-144 000	-144 000	-144 000		
Vuokrat	-43 222	-40 200	-40 200	-41 370		
Muut toimintakulut	-5 296	-4 892	-4 892	-4 592		
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-2 684 731	-2 559 775	-2 559 775	-2 580 314		
TOIMINTAKATE	-989 162	-1 102 575	-1 102 575	-1 078 414		

2.4.5. Liikunta- ja nuorisopalvelut: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset

Selite	TP2025	TA2026	TAM2026	TA2027 LTK	TA2027 KH	TA2027
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	525 168	542 000	542 000	522 000		
Maksutuotot	891 775	864 000	864 000	894 700		
Tuet ja avustukset	217 059	23 000	23 000	54 000		
Vuokratuotot	34 573	28 200	28 200	31 200		
Muut toimintatuotot	26 995					
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	1 695 569	1 457 200	1 457 200	1 501 900		
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	-1 587 650	-1 585 214	-1 585 214	-1 631 432		
Eläkekulut	-315 500	-320 840	-320 840	-323 917		
Muut henkilösivukulut	-64 256	-68 907	-68 907	-71 566		
Henkilöstökulut yhteensä	-1 967 405	-1 974 961	-1 974 961	-2 026 915		
Palvelujen ostot	-359 511	-257 998	-257 998	-232 033		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-177 323	-137 724	-137 724	-131 404		
Avustukset	-131 974	-144 000	-144 000	-144 000		
Vuokrat	-43 222	-40 200	-40 200	-41 370		
Muut toimintakulut	-5 296	-4 892	-4 892	-4 592		
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-2 684 731	-2 559 775	-2 559 775	-2 580 314		
TOIMINTAKATE	-989 162	-1 102 575	-1 102 575	-1 078 414		

3. INVESTOINTIOSA

3.1. Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunnan käyttöomaisuusinvestoinnit

Hankinnan nimi	Perustelu	€ (alv 0%)	Projekti
Kirjastotalon kalusteiden uusimien	Kirjastotalon alkuperäisten kalusteiden uusiminen	25 000	
Kerttulan koripallokenttä	Kerttulan alueelle rakennettava ulkokoripallokenttä täydentää alueen liikuntaolosuhteita ja vastaa nykyiseen palveluverkoston puutteeseen, alueelta puuttuu vapaasti käytettävä ulkokoripallokenttä eikä koulupiha mahdollista koripallon harrastamista tarkoituksenmukaisissa olosuhteissa. Investointi tukee Raision strategian tavoitteita mahdollistamalla liikunnan ilon kaikenikäisille sekä vahvistamalla lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksia. Samalla se lisää yhteisöllisyyttä, edistää omaehtoista liikuntaa ja kehittää Kerttulan liikuntapuistoa koko kaupungin vetovoimaisena liikuntakeskittymänä.	160 000	
Kerttulan yleisurheilukentän juoksusuoran valaistus	Kerttulan yleisurheilukentän valaistuksen rakentaminen parantaa merkittävästi alueen käyttömahdollisuuksia ja pidentää ulkoliikuntakautta erityisesti syksyllä. Investointi mahdollistaa turvallisen ja laadukkaan harjoittelun ilta-aikaan sekä vähentää painetta kaupungin sisäliikuntatiloissa hyödyntämällä nykyistä liikuntainfrastruktuuria tehokkaammin. Hanke tukee liikunnan harrastamista kaikenikäisille, vahvistaa seurojen toimintaedellytyksiä sekä toteuttaa kaupungin strategian tavoitetta mahdollistaa liikunnan ja ulkoilun ilo kaikenikäisille. Lisäksi investointi edistää kaupungin vetovoimaa kehittämällä Kerttulan liikuntakeskusta yhtenä Raision keskeisistä liikuntaolosuhteista.	110 000	
Petäsmäen ulkokuntosali	Parantaa liikuntapalveluiden alueellista yhdenvertaisuutta Raisiossa tarjoamalla valaistun, esteettömän ja ympärivuotisesti käytettävän lähiliikuntapaikan asuinalueelle, jonka läheisyydessä ei tällä hetkellä ole ulkokuntosalia.	160 000	
Uusien ulkokuntosalilaitteiden hankinta Kerttulaan	Valtuustoaloitteen perusteella Kerttulan ulkokuntosalin laitekantaa täydennetään hankkimalla Multi-Lift-maastavetolaitte, istuttava haisulaite, lisäpainoyksikkö nykyiseen etupunnerruslaitteeseen sekä laitteiden alustat. Investointi parantaa olemassa olevan liikuntapaikan laatua, monipuolistaa harjoittelumahdollisuuksia ja lisää ulkokuntosalin käyttöastetta. Toimenpide tukee Raision strategian tavoitteita edistää kuntalaisten hyvinvointia, toimintakykyä ja omaehtoista liikuntaa	17 000	
		472 000	

4. RISKIENARVIOINTI JA –HALLINTA

4.1. Riskienarviointitaulukko

Riski	Riskin kuvaus ¹	(T) ²	(S) ³	Riski-luku (T*S)	Toimenpiteet ⁴	Vastuuhenkilö	Aikataulu
Omaisuu den tuhoutuminen tai sen arvon menetys	Materiaalin, aineiston tai kaluston huolimaton käsittely, tuhoutuminen tai häviäminen.	1	2	2	Henkilöstön riittävä osaaminen ja opastus, tilojen lukitseminen, seuranta vakuuttaminen, valvonta.	Koko henkilöstö	Päivittäin
Vahingon aiheuttaminen omaisuudelle, henkilöille tai toiminnalle	Asiakkaan aiheuttamat vahingot.	2	2	4	Vakuuttaminen, valvonta, turvallisuussuunnitelmat tilannekohtaisesti (vastuuhenkilöt, tunnistetut riskit, toimenpiteet niiden ehkäisemiksi).	Koko henkilöstö	Päivittäin
Palvelutuotannon keskeyttämiseen tai vajaaseen toimintaan liittyvät riskit.	Kirjaston, Uintikeskus Ulpukan, jäähallin tai Kerttulan liikuntahallin toiminnan keskeytyminen.	1	3	3	Säännöllinen huolto ja vuosittaiset korjaukset, henkilöstön ammattitaito, valvonta ja dokumentointi johdetusti.	Koko henkilöstö	Päivittäin
Teknologiaan ja tietohallintoon liittyvät riskit	Järjestelmien toimimattomuus lopettaa palvelujen tarjoamisen. Laitteiden päivitysten ja uusimisien aiheuttamat käyttönoton ongelmat. Henkilöstön huolettomuus tietoteknisten laitteiden käytössä.	2	3	6	Ajantasaiset, päivitettyt järjestelmät ja tietomurtojen esto. Henkilöstön kouluttaminen säännöllisesti ja asian esillä pitäminen säännöllisesti.	Koko henkilöstö, tietohallinto, palvelualueiden johto	Kuukausittain
Henkilöstöön liittyvät riskit	Avainhenkilö-, työtaturmariski tai henkisen kuormittumisen riski.	3	2	6	Varahenkilöjärjestelmä, työsuojelu, ennaltaehkäisevä työterveydenhuolto ja työnohjaus.	Palvelualueiden johto, työterveys, henkilöstö	Päivittäin

¹ Lyhyt sanallinen kuvaus riskin syistä ja todennäköisistä seurauksista

² Todennäköisyysluokka

³ Seurausluokka

⁴ Toimenpiteet riskin eliminoinniksi/pienentämiseksi/hallinnoimiseksi